

Arbeidsmarkt in het grensgebied Duitsland–Nederland | Euregio Rijn-Waal

Notitie naar aanleiding van een telefoongesprek d.d. 09.09.2026

Kernvraag

Waarom komen er meer mensen vanuit Duitsland in Nederland werken dan andersom?

1. Grenspendel van Duitsland naar Nederland

Bronnen en context

De CBS-publicaties [Vrijwel evenveel grenspendelaars uit België en Duitsland](#) en [Aantal grenspendelaars dat in Nederland werkt verder toegenomen](#) geven inzicht in de ontwikkeling van het grenspendelverkeer.

De eerste publicatie verscheen begin 2025 en is gebaseerd op cijfers uit 2021. De gegevens zijn daarmee verouderd, maar bevatten wel bruikbare indicaties voor de regionale pendelstromen. De tweede publicatie laat zien dat de grenspendel de afgelopen jaren verder is toegenomen, ondanks de ruimere mogelijkheden voor thuiswerken. Ook arbeidsmigranten die in Duitsland wonen en in Nederland werken, dragen aan deze ontwikkeling bij.

Indicatieve aantallen

Werkgebied	2021	2024	Ontwikkeling
Arnhem-Nijmegen	4.700	5.340	+640
Achterhoek	3.310	3.920	+610
Totaal beide regio's	> 8.000	9.260	toename

Volgens deze indicatieve cijfers reizen inmiddels ruim 9.000 mensen vanuit Duitsland naar de regio Arnhem-Nijmegen en de Achterhoek om in Nederland te werken. De reisbewegingen naar de kop van Noord-Limburg en Noordoost-Brabant — het resterende deel van het Nederlandse werkgebied van de Euregio Rijn-Waal — zijn op basis van deze bron niet afzonderlijk te specificeren.

Let op

Het gaat om indicatieve cijfers uit Nederlandse bron. Gegevens van IT.NRW waren niet beschikbaar; de cijfers zijn daarom niet één-op-één te beschouwen als een volledige grensstatistiek.

De omgekeerde pendelrichting

De reisbewegingen van Nederland naar Duitsland zijn kleiner. Voor het totale grensgebied wordt in het onderzoek voor het Arbeidsmarktplatform Euregio Rijn-Waal indicatief uitgegaan van circa 2.000 tot 3.000 grenspendelaars. Een nadere uitsplitsing per deelregio is op basis van de beschikbare informatie niet mogelijk.

Mogelijke verklaringen voor het verschil

Grofweg kan het verschil als volgt worden geduid:

1. Ongeveer een derde van de grenspendelaars bestaat uit arbeidsmigranten die in Duitsland wonen en in Nederland werken.

2. Ongeveer een derde bestaat uit Nederlanders die naar Duitsland zijn verhuisd, maar hun werk en sociale activiteiten grotendeels in Nederland hebben behouden.
3. Ongeveer een derde bestaat uit Duitsers die in Nederland zijn gaan werken. Mogelijke motieven zijn:
 - de arbeidssfeer: Nederlandse organisaties worden vaak als platter en minder hiërarchisch ervaren;
 - arbeidsvoorwaarden, zoals bedrijfspensioen, vakantiegeld en een dertiende maand, die niet voor alle Duitse werknemers vanzelfsprekend zijn;
 - een mogelijk gunstiger bruto-nettoresultaat op de Nederlandse loonstrook. Voor een zuivere vergelijking zijn correcties nodig, onder meer voor de zorgverzekering en andere grensoverschrijdende verschillen.

2. Werkloosheid in Duitsland en Nederland

Kernvraag

Waarom is het aantal werklozen in Duitsland fors hoger?

Voor de Duitse cijfers is gebruikgemaakt van de maandelijkse regionale statistieken van de Bundesagentur für Arbeit (BA): [Regionale cijfers Nordrhein-Westfalen](#)

Cijfers alleen vertellen niet het hele verhaal. In de Duitse statistieken worden onder meer SGB II (Bürgergeld) en SGB III onderscheiden. Deze categorieën zijn niet één-op-één vergelijkbaar met de Nederlandse werkloosheidsstatistiek.

Definitieverschillen

Nederland	Duitsland
CBS/ILO-definitie: geen betaald werk, actief op zoek naar werk en direct beschikbaar.	BA-definitie: geregistreerd als werkloos bij het arbeidsbureau en minder dan 15 uur per week werkzaam.
Deeltijdwerkers worden als werkend geregistreerd, ongeacht het aantal gewerkte uren. (Nederland is koploper in Europa als het gaat om parttime werken)	Ook iemand met een baan van bijvoorbeeld 14 uur per week kan onder de Duitse definitie als werkloos worden geregistreerd.
Werkloosheidspercentage is gebaseerd op de ILO-definitie.	Het Duitse percentage ligt daardoor structureel hoger dan het Nederlandse ILO-percentage.

Een directe vergelijking van de percentages is daarom niet zonder meer mogelijk. Absolute aantallen en trends lenen zich beter voor een vergelijking tussen beide landen.

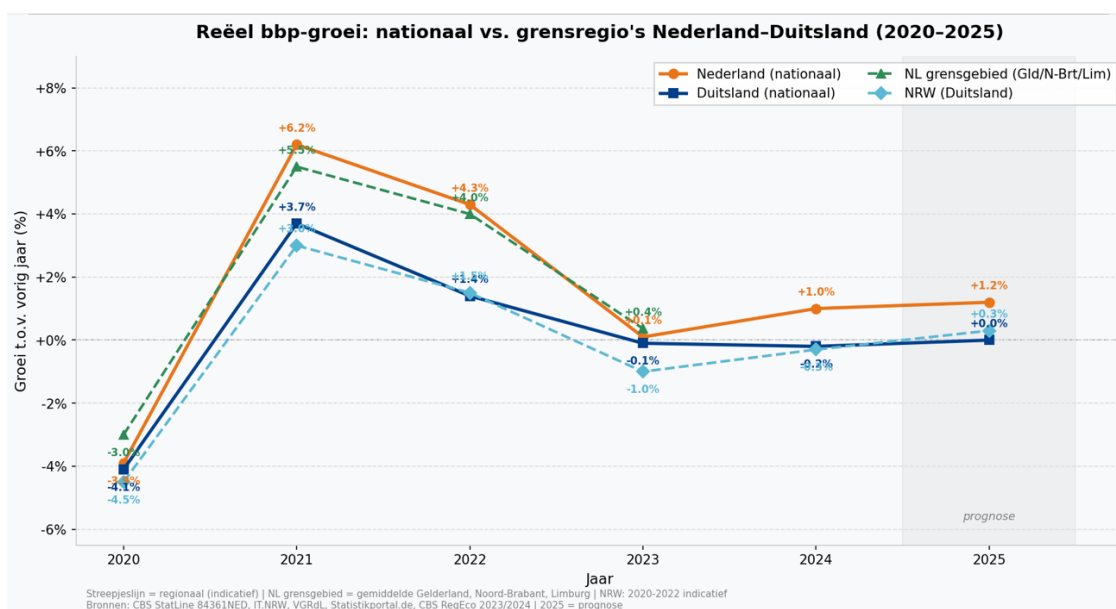
Economische achtergrond

Naast de definitieverschillen speelt de economische ontwikkeling een rol. In grote lijnen kan de periode 2020–2024 als volgt worden samengevat:

Jaar	Ontwikkeling
2020	Covid-19 legt beide economieën grotendeels stil. Duitsland wordt relatief hard geraakt door de zwakte in de maakindustrie en de auto-export.

Jaar	Ontwikkeling
2021	Krachtig herstel door heropening, inhaalvraag en stimuleringspakketten. Nederland profiteert extra van de handelspositie en het snelle herstel van de dienstensector.
2022	De oorlog in Oekraïne drijft de energieprijzen op. Duitsland voelt de energiecrisis sterker, vooral in de zware industrie en bij huishoudens.
2023	Beide economieën vertragen. Duitsland belandt in een lichte recessie door onder meer hoge energiekosten, zwakke externe vraag en problemen in de auto-industrie.
2024	Nederland laat lichte groei zien. Duitsland blijft in negatief terrein; structurele problemen, hoge productiekosten en de transitie in de industrie drukken de economie.

De aangeleverde figuur hieronder geeft de ontwikkeling van de bbp-groei voor Nederland, het Nederlandse grensgebied, Duitsland en Noordrijn-Westfalen weer.

Figuur 1. Reële bbp-groei: nationaal versus grensregio's Nederland-Duitsland (2020-2025).

Samenvattend

Het grotere aantal pendelaars van Duitsland naar Nederland is waarschijnlijk het resultaat van een combinatie van arbeidsmigratie, verhuisbewegingen en verschillen in arbeidsvoorwaarden en organisatiecultuur. Het hogere Duitse werkloosheidscijfer wordt daarnaast mede verklaard door verschillen in definities. Voor een zuivere vergelijking zijn daarom regionale, absolute cijfers en trends belangrijker dan afzonderlijke percentages.